

Notat om drøftelser og beslutninger på

Bestyrelsesseminar 28.-29.januar 2018 på Strynø

Sammenslutningen af Danske Småøer og LAG Småøerne

Generationsskifte – ejerskifte – fornyelse

Oplæg til seminaret: "Hvordan fornyr vi ø-arbejdet (i LAG, SaDS, beboerforeninger m.fl.)? Det virker som om, der på nogle måder er medvind på småøerne: Nogle øer oplever øget tilflytning. Nye, yngre mennesker engagerer sig i foreningsarbejdet. Nye (innovative) ø-virksomheder skyder op. Og nye ejere overtager etablerede virksomheder. Og vi får positiv presseomtale, bl.a. som resultat af det "nye". Hvordan kan vi bygge videre på disse positive ting? Hvordan får vi mere tilflytning, nye mennesker i foreningsarbejdet og nye virksomhedsejere på småøerne?"

I. Bosætning og ø-foreninger

Bestyrelserne for LAG Småøerne og for SaDS stillede spørgsmål til strynboere vedr. bosætning, tilflytning og Strynø bosætningsgruppe. Opsamling af ideer fra samtalerne:

- a) 1. ø-indtryk: Der skal se pænt – eller i hvert fald ordentligt – ud på øen!
- b) Økonomi: Sæt ting i perspektiv: hvad får du for pengene på småøerne?
Visualiser regnskab, boligpriser, børnepasningspriser mm.
- c) Boligproblematik:
Der er mangel på lejeboliger samt afprøvnings-/indslusningsboliger, hvor man tilbydes kortvarigt ophold.
Det skal undersøges om der kan skaffes fondsmidler til at etablere dels indslusningsboliger, dels almennyttige lejeboliger på øerne. ACTION POINT: Kan SaDS/LAG lave en model for dette?
Kan der laves funktionærboliger? F.eks. til en der passer kvæg, får el.lign.
Opret på den enkelte ø en 'caretaker'-stilling, der fungerer som mellemed mellem ferie/sommerhusejere og lejere. For at få flere udlejningsboliger.
- d) Synlighed/oplysning om/omtale af øerne:
Vi skal huske værdien ved at skabe bosætning via nytillflytteres netværk.
Modtager-komite, 'venligt netværk': Det er godt at sætte det lidt i system jf. Strynø bosætningsgruppe hvor kontaktpersonen er én, der altid er til at få fat i, og som så fordeler henvendelserne videre ud og matcher dem med tilsvarende øboere (single med single, småbørnsfamilie med småbørnsfamilie etc.).
'Man' tror mindre på en generel kampagne: Den skal i hvert fald være målrettet. Eller evt. kampagner i nærområdet. Kampagner skal formidle værdier, tendenser, fællesskab.
Følelser styrer valg af ø-liv/ikke ø-liv.
Tryghed, fx vedr. børn/skole, sundhed, købmand etc. skal formidles. Oplysninger og synlighed om beredskab, basale behov, lægehjælp er vigtigt her.

Sørg på den enkelte ø for en imødekomende hjemmeside! Den er et vigtigt førstehåndsindtryk og giver mulighed for at 'lure' ø-livet af før evt. tilflytning.

II. Generationsskifte/fornyelse i foreningsarbejdet

Bestyrelserne for LAG Småøerne og for SaDS drøftede følgende ideer og forhold vedr.

Generationsskifte/fornyelse i foreningsarbejdet:

- a) Med mange foreninger på den enkelte ø, bruges der i dag uforholdsmæssigt mange ressourcer til bestyrelsesarbejde, regnskab, medlemsarkiv m.m. Dette kan betyde, at foreningsarbejdet ikke er attraktivt for nye og/eller unge øboere. En foreningsstruktur med en paraplyorganisation eller fællesforening, som samler idræt, politik, jagt, forsamlingshus osv., og som finder smarte løsninger på de mere administrative dele af foreningsarbejdet, kan måske gøre foreningsarbejdet lettere og mere interessant?
- b) Én (fælles)forening med mere alment, lokalt formål kan have problemer med et opnå tilskud fra puljer, som har specifikke formål, og som kun støtter foreninger med dette smalle formål (fx kunst eller idræt)
- c) En løsning kan også være at bevare de enkelte foreninger og skabe en model, hvor foreningerne har fælles sekretær og kasserer.
- d) Foreningerne kan også i højere grad benytte sig af arbejdsgrupper og ad hoc udvalg, der i en kort periode arbejder med konkrete opgaver uden at skulle involveres i bestyrelsesarbejde m.m. – for på den måde at rekruttere nye aktive til foreningsarbejdet.
- e) Kan man gøre foreningsarbejdet mere tiltrækkende? Fx ved at finde kandidater til ledige bestyrelsespladser i god tid før generalforsamling.
- f) Ved at skabe en god stemning om foreningsarbejdet gør man det mere attraktivt at være med. Tænk på sprog og holdninger. Giv opbakning til positive ideer og til folk, der tager ansvar.

Det blev desuden drøftet, om LAG Småøerne kan gøre mere for at hverve medlemmer til foreningen, herunder en mere direkte kontakt til øboere med opfordring til medlemskab.

III. Erhvervsudvikling

Bestyrelserne for LAG Småøerne og for SaDS drøftede følgende ideer og forhold vedr. *Erhvervsudvikling:*

- a) Drøftelse af mulighederne for at lave en mentorordning for ø-virksomhederne
Kræver en tovholder, der skal koordinere ordningens aftaler, sørge for møder, opdyrke ordningen, sørge for kørepenge osv.
Der skal være en 'sikkerhed for kemi', dvs. virksomheden skal kunne takke nej til en given mentor.
Der skal laves et pilotprojekt, søges midler. Hvis det etableres, skal det kommunikeres ud via beboerforeningerne. Ideen skal 'sælges' bredt ud – og derpå skal vi prøve det af. Oplagt at bruge LAG projekterne som udgangspunkt.
Kræver at vi har et par mentorkandidater i baghånden.
Foreslået køreplan:
  - Jan laver et oplæg til processen, indspil til bestyrelserne.
  - Beslut hvem, der faciliterer forløbet?
  - Find mentorkandidater.
  - Meld ideen ud.

b) Indtryk fra dialog med 3 Strynø-virksomheder:

Fødevarereproducent oplever udfordringer vedr. besøg – gourmetturisme: Dels færgebillettens pris, dels er det svært at koble sig på busture pga. tiden.

Lånemuligheder er umulige! Banker er en udfordring. Jyske Bank: 'Vi låner ikke til øer', dagen efter fik man at vide at '– det var en fejl....'

Gratis fragt betyder rigtig meget. At papegøjepladebiler nu er omfattet betyder meget.

Håndværker-konkurrenter fra fastlandet som følge af nedsat erhvervsfragt. Men konkurrence er ok.

Logistik vedr. leveringer af større partier med færgen er vanskeligt

Lån og tilskud fra Ø-støtte og LAG er vigtige! LAG midler har givet arbejde til øens håndværker, + hyret lokal medhjælp til større opgaver.

Internet- og mobilforbindelse mangelfuldt. Den lokale netforbindelse er ok, men mangler kapacitet.

Mobilforbindelse er dårlig.

IV. Beslutninger fra afsluttende opsamling på bestyrelsesseminar den 28.-29.januar 2018 på Strynø

Drøftelserne på seminaret førte til følgende beslutninger om fremtidige projekter og initiativer:

A. Bosætning:

Bestyrelserne for LAG Småøerne og for SaDS anbefaler, at projekt *Nye naboer - mere øliv. Et bosætningsprojekt på småøerne (2018 – 2020)* har et særligt fokus på:

1. Boligsituationen på den enkelte ø: eksisterende boligmasse, boliger til salg, nye bo/boligformer, arkitektkonkurrence, udlejningsboliger, almennyttige lejeboliger m.m.
2. Etablering af prøveboliger/indslusningslejligheder
3. Modtagelse af potentielle tilflyttere og af nyttilflyttere (bosætningsgruppernes opgave m.m.)
4. Den enkelte øs hjemmeside (som platform for tilflytterinformation og som "ansigt udad til")
5. Netværk og ambassadører: mobilisere nyttilflyttere og deres "gamle" netværk i ambassadørkorps e.l. (sammen med cases og portrætter af nyttilflyttere)
6. Erhverv og jobmuligheder (ejerskifte, matchmaking, erhvervs/jobbørs m.m.)

Ved siden af og sideløbende med projektet kan LAG Småøerne og SaDS eventuelt arbejde med at undersøge en *model for finansiering af og etablering af henholdsvis indslusningsboliger og almennyttige lejeboliger på øerne: Fondsstøtte, offentlige tilskud og boligforeningernes rolle m.m..*

B. Generationsskifte/fornyelse i foreningsarbejdet:

SaDS undersøger mulighederne for en ny foreningsstruktur på den enkelte ø, med det formål at 1. effektivisere foreningsarbejdet, 2. tiltrække nye aktive til de lokale foreninger og deres bestyrelser/udvalg. SaDS vil bl.a. kontakte DGI og Frivilligrådet for at høre, om der i disse organisationer findes erfaringer med lokale paraplyorganisationer eller "fællesforeninger", som samler idrætsliv, lokalpolitik, jagt og friluftsliv osv., og som etablerer underudvalg og af hoc grupper til konkrete opgaver. Der er bl.a. behov for at afklare juridiske og finansielle forhold (tilskudsmuligheder) omkring en ny, lokal foreningsstruktur.

Følgende andre ideer blev nævnt:

- a) Lokale foreninger kan samle deres generalforsamling samme dag (for at nå et større publikum og for at skabe fokus på lokalsamfundets foreningsliv)

- b) Kommunale medarbejdere i seniorjobordning kan eventuelt bistå foreninger med regnskab, sekretærfunktion, ansøgninger m.m.
- c) Afholdelse af "ø-camp" for småøernes børnefamilier (for at inddrage yngre øboere i "øsagen")

C. Erhvervsudvikling:

Mentorordning for ø-virksomhederne: Bestyrelserne for LAG Småøerne og for SaDS anbefaler, at der laves et oplæg til etablering af en mentorordning med et korps af erhvervsmentorer, som virksomheder på småøerne kan gøre brug af. Jan Bendix udfærdiger et oplæg om dette. Fokus i oplægget kan bl.a. være:

- a) Tovholder/koordinatorfunktion
- b) Rekruttering af mentorer (og konkrete eksempler)
- c) Opgaver i ordningen/korpset
- d) Matchmaking ml. mentor og virksomhed (mentee)
- e) Ordningens konkrete tilbud (ejerskifte, finansiering, økonomistyring, erfagruppe osv.)
- f) Pilotprojekt (finansiering, organisering osv.)
- g) Information om ordningen

Rådgivning af mikro-virksomheder i landdistrikterne: Bestyrelserne for LAG Småøerne og for SaDS vurderer, at der er behov for meget konkret, praksisorienteret, hands-on rådgivning, hjælp eller vejledning til småvirksomheder vedr. fx regnskab, økonomistyring, hjemmeside, oversættelser. Det skal undersøges, om dette kan etableres i regi af væksthuse, brancheforeninger e.l. LAG Småøerne drøfter på et kommende bestyrelsesmøde om der er grundlag for et LAG-projekt finansieret af flere LAG'er (landsdækkende).

Morten og Lise 7.2.2018